

معاونت بهداشت - معاونت درمان

دستورالعمل حمایت‌های روانی اجتماعی در مراکز مراقبتی (نقاهتگاهها) بیماران COVID-19

ضمیمه دستورالعمل کشوری کرونا ویروس جدید

نسخه اول

چهاردهم فروردین ماه 1399

این راهنما به عنوان ضمیمه "دستورالعمل مراکز مراقبتی بیماران COVID-19" می باشد. ممکن است این دستورالعمل با نظر کمیته علمی و براساس شواهد علمی و ارزیابی های میدانی (من جمله تعداد بیماران بستری و میزان تجویز مصرف دارو و خدمات روانی اجتماعی) در فواصل زمانی موردنیاز به روزرسانی شود.

اسامی مولفین:

- دکتر سید محمد حسین جوادی
- دکتر محمد سبزی خوشنامی
- دکتر بیتا وحدانی
- دکتر محمد باقر حبیبی
- مهتاب صوفی
- فاطمه قاسمی
- طاهره آذری ارقون

با تشکر از همکاران محترم:

دکتر رضا گل پیرا - دکتر مهدی شادنوش - دکتر مرجان قطبی - دکتر محمد حاتمی - دکتر سید حسن موسوی چلک - دکتر ملیحه عرشی - دکتر مصطفی اقلیما، دکتر سالار فرامرزی، دکتر عباسعلی یزدانی، الهام محمدی، شهره سادات میرباقری.

مقدمه

جدید بودن و سرعت ابتلای بالا COVID-19 باعث شده است تا اکثر مردم با ترس از مواجهه و بیماری روزهای خود را سپری کنند، ترسی که در بسیاری از موارد سبب بروز اختلالات روانی اجتماعی در افراد می شود. از آنجا که ترس و اضطراب می تواند سیستم ایمنی فرد را تضعیف کرده و آن را در معرض ابتلا قرار دهد لذا حمایت های روانی اجتماعی در این زمینه می تواند بسیار کمک کننده باشد. حمایت های روانی اجتماعی فرآیندی است بر مبنای یک همکاری گروهی در جهت پیشگیری از بروز صدمات روانی بر اثر بحران یا کاهش اثرات آن ها و تامین سلامت روانی و افزایش کارکرد اجتماعی افراد انجام می گیرد به طوری که بتواند خود را با فشارهای روانی و آسیب های اجتماعی ناشی از شرایط بحرانی سازگار نمایند تا نهایتاً بازگشت موفق فرد و خانواده وی به جامعه اتفاق بیافتد.

تیم حمایت های روانی اجتماعی

تیم روانی اجتماعی: اعضای اصلی تیم حمایت های روانی اجتماعی، مددکار اجتماعی، روانپزشک و روانشناس می باشد. با توجه به اینکه در نگاهتگاه روانپزشک مستقر نیست با تایید روانشناس و مددکار اجتماعی بیمار به کلینک های معین روانپزشکی ارجاع می گردد.

- ارزیابی وضعیت اجتماعی بیمار بر اساس فرم تخصصی مددکاری اجتماعی (فرم پیوستی S4)

- ارزیابی وضعیت روانی بیمار بر اساس فرم تخصصی روان شناسی

- ارزیابی، تشخیص و درمان اختلالات روانی بیمار توسط روانپزشک

شرح وظایف مددکار اجتماعی نقاهتگاه براساس دستورالعمل واحد مراقبت از بیماران COVID-19 بعد از ترخیص از بیمارستان

1. بررسی وضعیت افراد در حال درمان و بهبود کووید-19 با استفاده از فرم ارزیابی تخصصی اجتماعی (پروتکل راند و ارزیابی اجتماعی)
2. ایجاد بانک اطلاعاتی کامل و جامع از افراد در حال درمان و بهبود کووید-19 مستقر در نقاهتگاه جهت بررسی و تجزیه تحلیل کمی
3. بررسی وضعیت افراد در حال درمان و بهبود کووید-19 از نظر وضعیت شغلی و اقتصادی خصوصا افراد سرپرست خانوار توسط مددکار اجتماعی نقاهتگاه از طریق برقراری ارتباط با کارفرما و سایر پیگیری های لازم جهت افزایش کارکرد اجتماعی وی
4. حمایت از افراد در حال درمان و بهبود کووید-19 نقاهتگاه که با ترس از انگ اجتماعی مواجه اند و ارائه خدمات تخصصی در جهت تمرین برای سازگاری با محیط در دوران پس از ترخیص
5. فراهم نمودن شرایط جهت بازدید غیر حضوری افراد در حال درمان و بهبود کووید-19 با خانواده هایشان از راه دور (وب، تماس های تصویری ، تلفنی و...)
6. آماده سازی و مشاوره با خانواده جهت فراهم آوری شرایط جهت بازگشت افراد در حال درمان و بهبود کووید-19 به خانواده و جامعه
7. فراهم کردن شرایط مشاوره تلفنی و غیر حضوری با خانواده جهت حل نگرانی های آنان
8. پیگیری پس از ترخیص تا یک ماه به صورت هفتگی (4 بار پس از ترخیص) جهت بررسی وضعیت افراد در حال و پس از بهبود کووید-19
9. تعیین تکلیف افراد (کارتن خواب، مجهول الهویه) پس از بهبود کووید-19 از طریق مددکار اجتماعی مراکز درمانی و ستاد دانشگاهها
10. ارائه گزارش به ستاد دانشگاهها به صورت هفتگی
11. مشارکت با سایر اعضای کارکنان نقاهتگاه و شرکت در جلسات و کمیته های مشترک مرکز
12. بهره گیری از ظرفیت سازمان های غیر دولتی (مردم نهاد ، خیریه ها، خصوصی و... جهت ارائه خدمات مورد نیاز به افراد در حال درمان و بهبود کووید-19 مستقر در نقاهتگاه)

شرح خدمات روانشناختی نقاهتگاه براساس دستورالعمل واحد مراقبت از بیماران COVID-19 بعد از ترخیص از بیمارستان

- 1- ارزیابی روانشناختی فرد مبتلا بر اساس اجرای مصاحبه بالینی و آزمون های تشخیصی..GHQ&MMPI و.....
- 2- ارائه خدمات روانشناسی و مشاوره به افراد بر اساس نتایج ارزیابی، افراد به سه گروه تقسیم می شوند:
 - گروه اول، افرادی که شرایط عادی دارند، به این افراد و خانواده هایشان مشاوره های تلفنی داده می شود.
 - افراد گروه دوم، کسانی هستند که مشکلات روانشناختی دارند، به این افراد مداخلات روانشناختی و مشاوره فردی به صورت حضوری داده می شود.
 - گروه سوم، افرادی هستند که دارای اختلال های روانشناختی هستند و یا دارای زمینه اختلالات روانی می باشند که به این افراد مداخلات روانشناختی و مشاوره خانوادگی داده می شود.
- 3- ارائه آموزش نظیر آموزش مهارت های مدیریت استرس، مدیریت هیجان و بر اساس نیازهای گروه هدف
- 5- تهیه بروشور ها، پمفلت ها و پوسترهای آموزشی به منظور ارتقای بهداشت و سلامت روانی فرد مبتلا و خانواده.
- 6- تلاش در جهت انگ زدایی روانی به افراد مبتلا در خانواده و جامعه.

- 7- ارائه مشاوره های گروهی در نقاهتگاه با هدف برون ریزی هیجانی مبتلایان و کاهش اضطراب
- 8- شناسایی افراد دارای اختلالات شدید روانی با افت عملکرد شخصی، اجتماعی بارز و ارجاع به کلینیک سرپایی معین روانپزشکی^۱ (ارجاع به روانپزشک می بایست با تأیید تیم دو نفره روانشناس و مددکار اجتماعی صورت پذیرد).
- 9- مشارکت با سایر اعضای کارکنان نقاهتگاه و شرکت در جلسات و کمیته های مشترک مرکز

نیروی انسانی

نیروی انسانی به ازاء هر 50 تخت در هر شیفت کاری:

1. یک مددکار اجتماعی

2. یک روانشناس

نیروی های مددکاری اجتماعی و روانشناسی نقاهتگاهها از نیروی داوطلب (استفاده از ظرفیت نیروهای خانه هلال مددکاری اجتماعی، انجمن مددکاران اجتماعی ایران، سازمان نظام روانشناسی و مشاوره و... که به تأیید اعضای سطح یک و دو دبیرخانه اجرایی رسیده باشد).

دبیر خانه اجرایی:

اعضای دبیرخانه اجرایی طرح که مسولیت اجرا و پشتیبانی را دارند در سه سطح به شرح ذیل می باشند:

1. سطح اول (کشوری): اداره مددکاری اجتماعی مدیریت بیمارستانی و تعالی خدمات بالینی، اداره سلامت روان و اعتیاد مرکز مدیریت پیوند وزارت بهداشت، سازمان نظام روانشناسی و مشاوره کشور، سازمان داوطلبان جمعیت هلال احمر و انجمن مددکاران اجتماعی ایران، انجمن علمی مددکاری اجتماعی ایران
 2. سطح دو (استانی): کارشناس مسئول مددکاری اجتماعی دانشگاه/ دانشکده، کلینیک های معین روانپزشکی دانشگاه/ دانشکده، رئیس شورای مرکزی سازمان نظام روانشناسی و مشاوره استان، نماینده استانی انجمن مددکاران اجتماعی ایران و مسئول مددکاری اجتماعی خانه هلال داوطلبان
 3. سطح سه (نقاهتگاه): کلیه نیروهای اجرایی معرفی شده از دو سطح بالاتر برای گرداندن نقاهتگاه می باشد.
- تبصره: بدیهی است ظرفیت سازمان ها و نهادهای بیرونی اشاره شده، ممکن است در استان های مختلف متفاوت باشد. بنابراین تأکید بر بهره گیری از ظرفیت های استانی است. برای مثال انجمن مددکاران اجتماعی ایران در برخی استان ها نماینده ندارند، لذا در این استان ها میتوان از ظرفیت سایر نهادهای اشاره شده در بالا استفاده نمود.

وسایل حفاظت فردی

ارائه تجهیزات کامل پیشگیرانه و بهداشتی مانند ماسک، دستکش، محلول های ضد عفونی کننده و در صورت لزوم لباس مخصوص برای تیم حمایت های روانی اجتماعی

^۱ طبق هماهنگی با مرکز مدیریت پیوند و درمان بیمارهای غیرواگیر معاون درمان وزارت بهداشت لیست کلینیک های معین روانپزشکی مستقر در دانشگاه های علوم پزشکی در اختیار کارشناسان مسئول مددکاری اجتماعی دانشگاه های علوم پزشکی سراسر کشور برای بهره برداری قرار گرفته است.

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
Ministry of Health & Medical Education
 دانشگاه علوم پزشکی: **University of Medical Science**
 مرکز پزشکی آموزشی درمانی: **Medical Center**
 برگ ارزیابی تخصصی مددکاری اجتماعی
SOCIAL WORK ASSESSMENT SHEET

شماره
 پرونده:
 Unit No:

Attending Physician: پزشک معالج:	Ward: بخش:	Name: نام:	Family Name: نام خانوادگی:
Date of Admission: تاریخ پذیرش:	Room: اتاق:	Date of Birth: تاریخ تولد:	Father Name: نام پدر:
	Bed: تخت:		

مهر و امضا مددکار اجتماعی Social Workers' signature and stamp	تعیین اولویت Prioritization		حضور همراه موثر Effective participant	پوشش بیمه ای Insurance coverage	شدت بیماری بر اساس ESI Illness severity based on ESI	گروه های پرخطر High risk group	شاخص Index		
	اولویت	مجموع امتیاز					تریاز اورانس (Date & time)		
مهر و امضا مددکار اجتماعی Social Workers' signature and stamp	مسائل قانونی Legal issues	گروه های پرخطر High risk group	اختلال در عملکرد اجتماعی به علت بیماری و بستری Social dysfunction due to illness and hospitalization			وضعیت مالی / بیمه Financial / insurance	شرایط روانی Psychological conditions	شبکه حمایتی Social Support	شاخص Index
	Brief Description: شرح مختصراً							نوبت ویزیت (Date & Time) نوبت اول First Visit	
	Brief Description: شرح مختصراً:							نوبت دوم Second Visit	
	Brief Description: شرح مختصراً:							نوبت سوم Third Visit	
	Brief Description: شرح مختصراً:							نوبت چهارم Fourth Visit	
	Brief Description: شرح مختصراً:							نوبت پنجم Fifth Visit	
Final Assessment Summary: شرح نهایی ارزیابی:									
نام و نام خانوادگی، مهر و امضاء پزشک معالج Physician's Name/signature/stamp				نام و نام خانوادگی، مهر و امضاء مددکار اجتماعی Social Workers' Name/Signature/Stamp					
تاریخ رویت فرم تکمیل شده: Date of Form Approving				تاریخ ثبت شرح نهایی ارزیابی: Filling Date of Form					

SOCIAL WORK CASE MANAGEMENT SHEET

Attending physician پزشک معالج:	Ward : بخش:	Name: نام:	Family Name: نام خانوادگی:	
Date of admission: تاریخ پذیرش:	Room : اتاق:	Date of Birth: تاریخ تولد:	Father Name: نام پدر:	
	Bed: تخت:	Sex: جنس:		
	Female ☐ زن	Male ☐ مرد		
Primary Assessment		نتیجه ارزیابی:		
Re-Assessment		نتیجه ارزیابی مجدد:		
Purpose of Intervention		اهداف مداخله:		
Social Workers' signature and stamp مهر و امضا مددکار اجتماعی	Intervention Result نتیجه مداخله	Description of the intervention شرح مداخله	Title of Intervention عنوان مداخله	Date of Intervention تاریخ مداخله
Final Result of Intervention		نتیجه نهایی مداخله:		
Recommendation on Discharge		توصیه های پس از ترخیص:		
Aftercare Follow-up		برنامه پیگیری:		
Social Workers' Name /Signature/Stamp		نام و نام خانوادگی، مهر و امضاء مددکار اجتماعی:		
Date of Form Filling		تاریخ ثبت نتیجه نهایی، برنامه پیگیری و توصیه های پس از ترخیص:		